

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neînscrise nu se pri-
mesc. — Manuscrisele nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukec Nachf.
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf. Anton Oppalik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Ersaébet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colônă
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învolală. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 fl. pe spt.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumeră la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la d-rii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe șase luni 12 or., pe trei
luni 6 or. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 15.

Brașov, Luni-Marți 21 Ianuarie (3 Februarie).

1903.

Se mișcă strada.

„S'a mișcat tinerimea universi-
tară“... „a început în cele din urmă
a se mișca și strada“, — exclamă
de-odată ambele diare kossuthiste
din Budapesta, unul din ele mai
adauge: „va demonstra tinerimea,
pentru magnatul, care a aruncat
mănușa guvernanților eșind din par-
tidul lor (Eugeniu Zichy), și care
le-a spus că țera nu suportă sarcini
mai multe...”

Se laudau kossuthiștii mai dău-
năși, că vor pune în mișcare totă
țera în contra novelor proiecte de
lege militare și vor face să se re-
peteze scenele turbulente din 1889,
în urma cărora Coloman Tisza fu-
sesse constrins a se retrage dela pu-
tere, unde stătuse cinci-spre-dece
ani întregi.

Începutul s'a făcut cu conduc-
tul de torțe aranjat de tinerimea
universitară maghiară în onórea lui
Eugenia Zichy și după acesta, sperază
Kossuthiștii, strada va continua a
demonstra contra proiectelor mili-
tare și contra guvernului.

În ședința ultimă a camerei de-
putaților Beöthy Akos, unul din
vorbitorii cei mai buni opoșiționali,
și-a dat silința a dovedi, că obstruc-
țiunea în contra proiectelor militare
e pe deplin justificată, căci ceea-ce
intenționează aceste proiecte, cari cer
înmări estreme, nu este după pă-
rerea sa decât a servi și a sprijini
politica patrimonială, care consideră
popórele și țările monarchiei ca
fiind proprietate séu patrimoniul al
dinastiei. Din cauza acesta Beöthy
crede, că opoșițiunea trebuie să ză-
dărnicească ținta acestei politice.

Tămbălăului cu torțe de erî séră
ii vor urma dér și alte demonstra-
țiuni, se va face mai de multe-ori
mare gălăgie pe stradele Budapestei
și cine scie decă kossuthiștii n'au
de gând a demonstra și cu ocasiunea
sosirii Majestății Sale acolo?

Tóte aceste, se țice, au de scop
de a împiedeca ca sarcinale pentru

armată să fie și mai mult urcate și
mai au de scop de a ne scăpa și de
militarism.

Succede-va celor din stânga es-
tremă să zădărnicească primirea pro-
iectelor militare? Acesta, o putem
spune înainte, cu greu se va puté
întâmpla,

Se pôte ca obstrucțiunea opo-
șiției maghiare să servescă a da mai
mare aplomb unor pretensiuni ca
acele ale lui Apponyi, dér printrinsa,
creдем, nu se va dobândi nici-odată
nici reducerea cheltuielilor de înar-
mare, și mai puțin introducerea lim-
bei maghiare în armată sub forma
limbei de regiment.

Suntem cu tóte astea destul de
pășiți ca să nu ne încumentăm a
preține că numai așa, ori altfel are
să se întemple, căci în monarchia
acesta omul trebuie să fie pregătit
pentru or-ce surprisă.

Vom vedé în curénd ce se va
alege din obstrucția, ce-o fac estre-
mii din camera ungară novelor legi
militare. Vr'un prognostic favorabil
nu-i putem face, ci mai iute credem
că în cele din urmă vor trebui să
se mulțumescă, guvernanți ca și
opoșiționali, cu promisa introducere
succesivă a pajurei unguerescialături
cu vulturul cu două capete pe stin-
dardele armatei comune.

În cești trei-deci de ani din
urmă opoșițiunea maghiară a înv-
țat tot mai mult ca, după gălăgia ce-o
face la ocasiuni cum e cea de față, să
se scie încetul cu încetul acomoda
stărei lucrurilor; stare condiționată
de constelația generală politică și eco-
nomică, care, deși le-a fost în cele
trei decenii din urmă destul de fa-
vorală, totuși nu se pôte schimba
de ađi pe mâne după pofta șovinși-
ților estremi.

Dieta ungară a continuat în ședința
de Sâmbătă dezbaterea asupra proiectului
de lege privitor la sporirea contingentului
de recruți.

Beöthy A. a ținut un discurs lung ob-
strucționist declarând, că față cu proiectele

militare e îndreptățită lupta cea mai nefin-
păcată. Despre proiectele din cestiune a
dis, că sunt erupțiuni militarismului. Spo-
rirea contingentului de recruți nu e ne-
cesară și nu e altceva decât un atentat
venit din partea conducerii departămen-
tului armatei. Poșiția de mare putere — țice
oratorul — nu este altceva, de cât poli-
tica dinastiei, care nu e prin nimic moti-
vată, de nu cumva prin aceea că la noi
domnesce politica militară și supremația
acestei politice. — A mai vorbit indepen-
distul Kelemen B. tot contra proiectului.

Polonii în Prusia. În ședința de la
30 Ianuarie a parlamentului german a
fost la ordinea zilei interpelarea deputa-
tului polon *Dziembowski*, în care se des-
crie sórtea amară ce li-s'a creat Polonilor
în Prusia. Eță ce se țice în interpelația
acesta:

Locuitorii poloni, cari trăesc în im-
periul german, sunt tractați neegal și
tratamentul acesta se opune legii despre
egala îndreptățire. Mai ales industriașii
și comercianții poloni sunt boicotați de
autoritățile militare. Polonii sunt spoliați
de îndreptățirea la serviciul de un an ca
voluntari în armată. Cu diariștii poloni
se tractează ca și cu făcătorii de rele. Cu
redactorii poloni pedepsiți se tractează în
mod extraordinar de réu în temnițe. S'a
punit luptă pentru stăpînirea Polonilor,
dér politica antipolonă a guvernului a dat
fașiment.

Ministru *Posadowski* răspundénd de-
clară, că pentru guvernul prusian și pentru
imperiul german nu există cestiune polonă
în sens internațional. Părțile de țera po-
lone sunt pentru tóte timpurile încopciate
cu monarchia și cu imperiul german.

Reforme agrare în România.

1.

România cu pământul ei proverbial
de bogat, și de-o fertilitate fenomenală,
cum puține țeri îl au în lume, se ocupă
acum cu tema reformelor social-econo-
mice.

Crisa cea mare, ce a izbucnit în
urma secetei grozave din 1899 ce a com-
promis recolta și ori-ce soiă de séménă-

turi din țera întrégă, a deschis ochii, nu
numai guvernanților din România, ci și
proprietarilor mari particulari, că cu sis-
temul obicnuit până aci la dênșii, al
espedientelor și cheltuielilor nesăbuite în
cele nefolositoare, nu mai merge, ci tre-
buesc economii serióse și sacrificii în-
semnate pentru înzestrarea și dotarea mo-
șiilor lor cu cele necesare exploatațiunii
agricole.

S'au convins așa-dér și proprietarii
din România, că nu mai pôte continua
acel obicei, ca dênșii să stea cu anii la
Paris, Nizza și alte locuri de petrecere
din străinătate, închiriându-și moșia părin-
tescă celui dintău venit, mulțumindu-se
a-și încassa regulat veniturile ori unde
s'ar găsi, și să nu dea cu anii prin satul
de pe moșia lor. S'au îngrozit și dênșii de
consecințele *culturei rapace*, a despoierii
pământului de cătră arendașii de tóte
clasele sociale, improvisați în mari agri-
cultori și *mari cultivatori*.

De aceea și proprietarii mari își
strîng acum rëndurile în apărarea lor și
a agriculturii. Față de neactivitatea și
sterilitatea de un lung sir de ani pe te-
renul ameliorării agriculturii și îmbunătă-
țirea stărei morale și materiale a țeranului,
este remarcabil că ministrul instrucțiunii
publice de câți-va ani se ocupă și cu
cestiunii economice, și nu fără ore-care
șansă de reușită. În special actualul mi-
nistru d. Spiru Haret de câți-va ani se
ocupă cu introducerea și propagarea cul-
turei legumelor și cartofilor printre țeran-
cari ajunseseră cu totul în mâna Bulgarilor,
veniți în fie-care primăvară de peste
Dunăre, apoi organizarea și cultura gră-
dinilor școlare cu pământurile bisericice,
date după legea rurală de la 1864, le-a
luat să le cultive în regie pe séma *Casei
școlilor*; a luat asupra-și și organizarea
séu administrarea școlilor profesionale
inferióre și elementare: de agricultură și
meserii, pe cari le-a înmulțit considerabil
prin sate, înființând din nou vr'o 7—8
școle de agricultură și vr'o 40 de meserii,
pe cari voesce să le înmulțescă cu con-
cursul marilor proprietari, a județelor și
comunelor. Nu mai decă aceste n'ar fi
creațiuni efemere, cari ađi se fac și mâne
se desfac.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sita Elelor.

(Din: Botanica poporană română.)

Sita Elelor e un fel de scaiă, care
cresce numai pe fênațe și cu deosebire pe
celea de la munte. Ea se mai numesce
în *Bucovina*, și anume în satele curat ro-
mânesci, încă și *Turtă, Turtă rea, Turtea,*
Turturea, Turturea de munțe și Turturică,
éră în cele amestecate séu învecinate cu
Ruteni *Cioropor* și *Ciortopolog* (Spaima
Dracului); în Transilvania: *Turtă, Turtea,*
*Turtiță, Tătăișă, Punga babei, Ciapă cio-
rescă*¹⁾ și *Scaiul dracului*;²⁾ în Bănat:
*Ciurul đinelor*³⁾, lat. *Carlina acaulis* L.

Numirea plantei acesteia de *Sita Ele-
lor* séu *Ciurul đinelor* vine de bună sémă

¹⁾ Porcius: *Flora* p. 18.

²⁾ *Gazeta Transilvaniei* an. LXIII. Brașov
1900. Nr. 2:1.

³⁾ Sim. Manguica: *Dé însemnătatea bot. rom.*
publ. în *Familia* an. X. p. 5 2.

de acolo, fiind-că coróna flórei sale are
formă rotundă și ceva ridicată în sus, toc-
mai ca și veșca unei site séu a unui ciur,
ér stamenele și pistilele séménă din de-
părtare ca nisce borticele, precum sunt
celea de la ciur.

Numirea de *Turtă, Turtă rea, Turtea*
și *Turtiță*, îi vine de acolo, pentru-că,
avénd un cotor fórté scurt și fiindu-i frun-
dele tupilate și lățite pe fața pământului,
se pare că anume ar fi turtită la pă-
mânt.

Ce se atinge de numirea *Turturea* și
Turturică, P. Ursul, fost cantor bis. în
comuna Căndreni, ținutul Dornei, îm scrise
următoarele:

„Spinul, despre care m'ați rugat să
vă scriu, nu se numesce pe la noi altmin-
trelea, fără numai *Turturea* și *Turturică*.
Ori pe care bătrân séu prunc veți întreba,
nu-i va spune altfel decât *Turturea* și
Turturică. Am auđit și eu că la țera încă
s'ar fi aflând un spin asemenea *Turture-*
lei, și că s'ar numi *Ciortopolog*, însă pe la

noi nimérii nu-i e cunoscută numirea
acesta“.

Cum-că Românii din ținutul Dornei
întru adevăr numesc scaiul séu spinul
acesta *Turturea*, se pôte vedé încă și
din următoarea doină din Pilugani:

— Cucule! de unde vii?
— „Dincolo de la Sibiiu!
— Da de mândrul meu ce scii?
— „Eu sciu bine, i sănătos,
Și-a trecut de Ieși în jos.
Și de a fi vr'un bine n' țera
Va veni la primăvară,
Ér de-a fi vr'o réutate
El s'a duce mai departe
Ca să scrie mândrei carte,
Carte n' patru cornurele
Picurus de lăcramele...
Be tabac de la Reteag
Cu ciubuc de liliac,
Cu pipă de *Turturea*...!
— Séracă inima mea,
Cât lumea nu l'oiu vedea;

Numirea de *Turturea* însă, după pă-
rerea mea, nu e nimic alta, decât o sim-
plă confundare a cuv. *Turtă rea* cu nu-
mele paserei *Turturea* séu *Turturică*.

În fine originea numirii de *Scaiul
Dracului* ni-o arată următoarea legendă
din *Transilvania*:

„Ci-că unui împérat îi murise soția
și-i rămase de la ea un copil ce încă su-
gea la piept. Mare întristare în sufletul și
curtea împératului cu pierderea împéra-
tesei, pe care a iubit-o mai mult ca sufle-
tul séu, dér și mai mare supărare începú
a-i topi inima, când văđú că băiatul nu
voia să sugă de la nici o doică din câte
i-se aduceau.

— „Voiu pierde pușor meu din
causă de fôme, — își țicea împératul din
când în când răpit de durere.

— „Sé n'ai témă! — îi șopti o bé-
trână, ce întra la împérat. — O sé-ți soap
eu fiul din gura morții, dér, să scii că
asta numai așa o pot face, decă te vei
ínsura din nou și vei lua pe cine ț-i-oú
spune eu.

„Împératul se uita la ea cu fruntea
încrunțată și-i țice scurt:

„Ți-am spus, că mai mult nu mă în-
sori; iubirea ce o avusem față de fosta

Mai mare rezultat a obținut ministrul instrucțiunii publice prin înființarea în vr'o 3—4 ani a peste 700 bănci populare prin sate cu ajutorul învățătorilor și preoților de la sate, cari toate sunt în deplin progres și au menirea de a scote pe țeran din ghiarele cămătarilor și speculanților de tot soiul, cari până aci îl jumliau și frustrau de rodul muncii sale. De ordin ar, băcanul, cărciumarul, brutarul și alți mici negustorași grănari comisionari de prin sate, în înțelegere cu arendașul ori proprietarii moșiei, erau factorii, la cari recurgea sătenui la nevoie după împrumut pe dobânda în bani, în produse, țile de muncă, transporturi, și i luau de la 24—300% și mai mult.

Un raport oficial dice: Dobânda de 1 leu la 20 lei pe lună, adică 60%, este o dobândă prietinescă. Dobânda de 2 lei pe lună la 20 lei, adică 120%, pe an, o găsim pe tot malul Dunării de la Severin până la Galați. În împrumuturile sătenesci găsim toate formele pe cari cămătarile pôte inventa. În comuna Cleanove din jud. Mehedinți, locuitorii plătesc dobânda de 20 bani pe țile la 20 lei, s'eu 73 lei la 20 lei pe an, adică 365 lei % pe an.

În județul Iași, comuna Badeni, sătenii în împrumuturile chirografare la particulari, plătesc drept dobândă 0.05 bani până la 0.10 bani la leu pe săptămână, adică 250—520 lei la sută pe an.

În alte părți camăta se face sub forma de vânzare de produse, în care săteanul declară în act, că a primit prin anticipație prețul a 2—3 chile, pe când în realitate el primesc prețul unei singure chile (à 7 hl.) și acesta socotit 30—35 lei chila de grâu, 18—25 chila de porumb.

D'aci înainte deci, vor pute să se împrumute și sătenii din România la băncile lor cu dobândă mică, fără de a recurge mai mult la arendașul său, ori la cărciumarul brutar din sat.

Acum guvernul proiectează să aducă o lege în țilele procsime, prin care voiesc să dea o consfințire legală și unitară a băncilor populare, instituțiunii împrumutate prin inițiativa cătorva iubitorilor de popor.

Neapărat, că aceste bănci constituie un progres remarcabil față de starea deplorabilă patriarhală de mai înainte, în care se găsea țeranul, dér ele nu vor remedia réul, căci nu vor pune pe sătean în stare de a produce mai mult și mai bun, și nici a-l scote din coliba și bordeiul său miserabil, în care se găsesce și locuesc din moși și strămoși. Pentru el este cestiunea ținerii vitelor unica și singura pârghie de progres, de a pute ține și cresce și el o vită de *Domne ajută* și să-i aibă laptele necesar pentru casă și copilașii săi, fără de a mai fi exploatat de arăndaș și proprietar. Pământ de muncă și cultură în bani și dijmă găsesce destul și în satul său, ori pe moșiile vecine în condițiuni

destul de avantagiöse, dér vaca cu lapte și boii de jug nu le pôte duce 2—3 poște depărtare și să se folosescă de ele — și deci de voie de nevoie trebuie să cadă la învoelă cu proprietarul și arendașul său, ca să-și scotă vitele din bătătură și să nu mai umble prin moșii și hotare străine, ori și cât i-ar cere și lua acela, căci așa tot este mai folosit.

Neapărat că aceste cestiuni și multe altele de felul lor, ca să le remedieze și resolve, era de resortul ministerului agriculturii și domeniilor, ér nuse ține de atribuțiunea ministerului instrucțiunii publice și al cultelor.

Cartea galbenă francesă.

Săptămâna trecută s'a distribuit parlamentului frances „Cartea galbenă”, asupra cestiunii macedonene. Cartea cuprinde 52 acte diplomatice, începând de la 28 Februarie 1902 până la 3 Ianuarie 1903. Éta pe scurt cuprinsul acelor acte diplomatice:

Încă de la începutul anului 1902, agenții consulari francesi din Peninsula balcanică semnalază, că primejdia unei insurecțiuni în primăvara anului 1902, devine din cele mai seriose. Comitetele macedonene par'că au terminat organizația revoluționară. Aceleași informațiuni vin de la cabinetele din Petersburg și Viena. Franța și Rusia cad de acord pentru a da povețe de prudentă la Sofia și Constantinopole, pentru-că ambele cabinete se tem de-o represiune din partea Turciei, prea violentă, și voiesc să evite o nouă reeditare a atrocităților din Bulgaria, de la 1876.

D-l Constans, ambasadorul Franței la Constantinopole, ia act la 29 Aprilie de asigurările guvernului otoman, că eventual, va întrebuița numai trupe regulate la potolirea răscolii.

În timpul verei răscolă isbucnesc. Scirile din ținuturile răscolate devin atât de alarmante, încât agentul diplomatic frances la Sofia, scrie: „Singură éria ne desparte, pôte, de niscăi-va evenimente, cari, decât nu sunt preîntimpinate, pot să fie cu atât mai grave, cu cât nu numai simpatia Bulgarilor, dér ale Slavilor în general, le pregătesc și le măresc importanța”.

D-l Delcassé reînvoiesc la 14 Oct. Sultanului recomandația anterioară și semnalază ambasadorului Turciei la Paris, urgența de a realiza reforme în Macedonia. În același timp, Franța a stăruit pe lângă Rusia pentru a grupa toate bunele voințe și a preconisa, tot de-odată, adoptarea imediată a reformelor practice, mai ales reforma gendarmeriei și a perceperei dijmei.

Față cu atitudinea puterilor, Sultanul a luat inițiativa unor ore-cari măsuri de reforme.

Principele Ouroussoff, ambasadorul Rusiei la Paris, a afirmat la 15 Decemv. d-lui Delcasse, perfecta conformitate de vederi între cele două cabinete în această cestiune macedonénă.

Contele Lamsdorff s'a dus la Viena pentru a stabili cu Austro-Ungaria un plan comun de acțiune, care ar pute să fie sprijinit și de cele-lalte puteri.

Punctele acestui program răspund, de alt-fel, vederilor exprimate, în mai multe rânduri, de către agenții consulari francesi.

Lupta religiösă în Franța.

În ziua de 29 Ianuarie camera francesă a fost teatrul unor discuțiuni din cele mai agitate. Un deputat socialist a făcut propunerea, ca să se desființeze ambasada pe care o întreține Franța pe lângă Vatican. *Delcassé*, ministrul de esterne a declarat, că nu va fi de acord nici-odată a-se desființa ambasada, nici ca aceea să se prefacă în legațiune. Noi trebuie să avem în vedere, spunea *Delcassé*, în tot-deuna ceea-ce contribuie la mărirea Franței. Prin desființarea propusă, Vaticanului nu i-am face nici un réu, dér nici Franței vr'un bine.

Deputatul *Trouin* a făcut propunerea, să se publice într'o carte galbenă negocierile urmate cu Vaticanul în afacerea congregațiilor. Ministrul *Delcassé* a răspuns, că n'are nimica contra. Se înțelege însă, că înainte de a publica aceste negocieri, își va ține de datorie a cere învoierea Vaticanului, lucru care se obicnuiesc în lumea diplomatică. Altmintea cartea galbenă din cestiune nu se va putea publica. Propunerea s'a primit cu 331 voturi contra 6.

Deputatul *Dejeante* a propus suprimarea subvențiilor, ce se dau congregațiilor și misiunilor din Orient și estremul Orient. — Ministrul de esterne protesteză spunând, că protectoratul Franței asupra creștinilor din Orient se întinde din ce în ce mai mult, și cu tot caracterul său universal, în prima linie acest protectorat are în vedere pe supușii francesi, apoi școlile și spitalurile, de cari profită Francesii și indigenii. Acești din urmă prin acesta capetă respect față de Franța, a cărei comerț și influență cresce mereu. În acest chip și-a menținut Franța în țerrile îndepărtate forța morală și interesele materiale (aplaude).

Deputatul *Sembat* propune, ca subvențiunile date misiunilor să se întrebuițeze pentru înființarea de institute laice. Regretă, că instrucțiunea Francesilor în Orient este dată pe mâna Iesuiților. Supune unei critici aspre activitatea misionarilor, mai ales a celor din China, despre cari susține, că sunt agenții rășoiului. (Contrațiceri). Oratorul susține, că expansiunea Franței s'ar pute realiza și fără misionari.

Deputatul *Dénisechin* ia în apărare pe misionari, cari sunt în orient de sute de ani reprezentanții drepturilor francese, față cu Germania și Italia.

Förte importante sunt scirile ce ne vin din Franța. După cum spune țiarul „Figaro”, ministrul președinte *Combes* a declarat unui prelat, că cu ocasiunea desbaterei petițiilor congregațiilor va ruga camera, să atenueze refuzul petițiilor prin acordarea unui termen, în care guvernul să aplaneze totă afacerea, conform intereselor congregațiilor și a liniștei publice. Vor proceda în tocmăi ca în afacerea școlilor primare, acordând cinci, dece și chiar cincispre-dece ani pentru esecutarea legii. Prin acesta nu numai călugărilor li-s'ar da puțința, de a-și procura mijlocelor de existență, dér i-s'ar oferi și guvernului răgaz, de a înlocui școlile și asilele congregațiilor cu altele laice.

Partidul radical-socialist a hotărît în adunarea de la 29 Ianuarie, ca să propună să se pună la ordinea țilei raportul comisiunii relativ la petițiile congregațiilor imediat după desbaterea budgetului.

O „carte milenară” despre Români.

Să știe că una din grijile de căpetenie ale guvernului și ale societății maghiare este îmbunătățirea stării economice a Sécuilor.

„Sécuii alcătuiesc zidurile de apărare a patriei la frontiera dinspre răsărit” — dice protagonistii acțiunii de salvare, „și de la prosperarea economică a acestui element, depinde prosperarea patriei”.

Spre acest scop s'au ținut numeroase conferențe, ba vara trecută s'a ținut la Tușnad chiar un congres. La serbările acestui congres, arangiându-se și o tombolă, cu durere ne aducem aminte, cum mai mulți oșpeți străini și Români — între cari și un profesor de la universitatea din Iași — au fos bruscați, fiind-că cum-părând și ei bilete au cerut, ca la sorțire, să li se spună numerele eșite și într'o limbă pricepută de *dénșii*.

Pentru o minte echilibrată e greu de înțeles cum s'ar pute face Sécuimea cu numărösele ei băi și frumoseșii naturale un centru de atracțiune pentru oșpeții străini, decât paralel cu mișcarea inițiată în acest scop, progresază intoleranța cea mai crassă națională?

Și totuși vedem, că „Societatea sécuiască” (*Székely Társaság*) și biroul din T. Mureșului al reuniunilor sécuiască (*Székely Társaságok M. Vászárhelyi irodája*) lucrază intensiv pentru a face cunoscută frumoseșile naturale ale Sécuimei și prin reclamele publicate acum de curind apelază la direcțiunile școlilor superioare din totă Transilvania și Ungaria, ca să-și îndemne elevii la vizitarea băilor din Szováta, Parajd, Korond, Homorod, Ciuc-Sereda, Tușnad, Malnaș, Előpatak etc.

Nu scim însă cum s'ar pute efectua îmbunătățirea stării economice a Sécuimei prin vizitele tinerimei de la școlii, care mai de grabă este singură avisată la favoruri și reduceri, de cât să se pótă spera, că *dénșii* vor lăsa în Sécuime bani.

Cu cât era mai favorabilă situațiunea băilor din Sécuime, când grosul oșpeților îl formau boierii din România. Éta ce dice în această privință cartea comemorativă milenară „*Háromszék vármegye*” — *Emlékkönyv Magyarország ezeréves fenállása ünnepe**) vorbind' despre *Előpatak*:

„Grosul oșpeților de la băi îl formau timp îndelungat boierii din România. Ghiculescii, Sturdzeștii, Știrbeii, Cantacuzineștii și Florescii veniau aici cu curtea întreagă și suită numerosă. Acesta aducea avantagiuri mari băilor”.

Unde sunt acuma boierii din România? I-au alungat șovinisti cu intoleranța lor națională.

Fiind vorba de cartea milenară, nu putem trece înainte, fără a releva câteva momente dintrênsa relative la Români.

*) O carte de 380 de pagini, foliant ediție de lux cu 95 ilustrațiuni, apărută în S. Sângiorgiu la 1899.

mea soție nu-mi iartă să jur credință alteia.

„Atunci singur vei purta vina morții fiului!”

„Impăratul se cutremura, ar mai fi voit să-și pèrdă împèrăția, decât să-și pèrdă fiul.

„Fie dér, voiți face-o asta, numai fiul să-mi trăiescă. Dér să știi, că de s'ar întâmpla să-mi pèrdă pușorul, capul țeu și al ei n'ar mai sta unde stă.

„La câte-va țile împèratul nu mai era veduv. Cu cine și de unde își câștigă alésa, numai baba Fira, măéstra cea vestită, ar fi știut s'o spună.

„După cununie împèratul nu dete față cu noua sa soție trei luni de țile, căci grijile cu treburile țerii, răsvrătindu-se în contra două împèrății vecine, îi dădeau multe de gândit. După trei luni totuși se duse împèratul la casa soției sale, căci nu mai putea răbda dorul copilului, pe care de atâta timp nu-l văduse. Copilul era măndru cu obraji *butrucași* și grásulii, pe cari se îngăneau crini și trandafirii; să-nétoș și blând ca un mieluse, încât ni-

menii nu-i auția plânsul. Impèratul nu putea să credă ochilor când îl vădă.

— Cum l'ai ținut și cum l'ai hrănit? — întrebă împèratul încântat de frumseșea lui.

Cu dulcèța de la florii,
Cu rouă mândră din țori,
Cu zimbiri
Cu dulci ochiri,
Cu mai multe îngrijiri.

„Așa răspunse ea sărutând obrăjorii băiatului.

„Impèratul, drept recunoscință, o învità la drépta sa, imbiind loc pe scaunul împèrătesc.

„Au trecut doi ani și n'astă vreme multe de toate s'au întâmplat în lume. Copilașul împèratului umbra și vorbea, ér s'fetnicii țerii îl alese moștenitor, și așa după mörtea tatălui său putea să urmeze el în scaunul domniei.

„Dér trecu timp cât trecu și împèrătésa fiind că avea și ea un copil, începù pe încetul să se înstreineze de copilul soțului ei, căci dorința se născuse ca copilul ei să moștenescă împèrăția.

„Impèratul era dus la bătae și era vorba că în șapte ani nu va veni acasă.

„Impèrătésa, vădându-se singură stăpână peste țerră și peste curtea împèrătésacă, pe micul copil începù a-l chinui cu fόμεa și în fel de fel, numai să-i stingă pe încetul viața, așa ca pe când va veni tatăl copilului acasă, să nu-l afe în viață. Dér, pe lângă toate chinurile ce avea să sufere, copilul crescea și se întărea, căci de mânca numai odată în țile, mâncarea se prindea de el și-i da putere.

„Era o érnă grea și un ger cumplit, încât crepau copacii și înghețau în cui-buri vrăbiile. Fiul împèratului rémas de la buna sa mamă dintăi, era deja de șese ani. Maștera încercase câte de toate să-l nimicescă, dér nu i-a ajutat Dumnezeu.

— „Să mai încep odată — își dișe ea — ér decât nici asta nu mi-a duce în deplinire voia, am să mă nimicesc eu și copilul meu.”

(Va urma.)

S. Fl. Marian.

În totă cartea nu se vorbește de cât în câteva rânduri despre Români și din acelea rânduri transpiră un dispreț suveran față cu dânsii. Unde se vorbește despre diferitele biserici, cari numără credincioși pe teritorul comitatului, despre biserică orientală nici pomeneire nu se face, deși după cum se vede din ultimul recensământ, acesta formeză aproape 20% a populației Treiscaunelor.

Totuși la băile Elöpatok d-l Gyárfás Gyözö amintese despre Români în următoarele cuvinte:

„Serviciul îl fac locuitorii valahi ai localității, cari sunt păzitorii edificiilor în timp de ernă și întrec ori-ce așteptare în ceea ce privește promptitudinea, credința, punctualitatea și modestia estra ordinară, în ceea ce privește retribuția, pe când în Covasna și alte băi din Treiscaune ospetii trebuie să plătescă foarte scump serviciile și totuși sunt espuși la o mulțime de șicane“.

Apoi continuând, autorul vorbește despre Români, ca despre nisce sclavi ca să nu dic mai rău, când îi presentă ca pe nisce ființe, ce se pot ușor „dresa“ și prin umare vrednice de o sorte mai bună Etă ce dic Gyárfás:

„În totdeuna și pretutindea am făcut experiența în patria noastră, că tratarea blândă și umană, precum și administrarea echitabilă a dreptății face, ca națiunea valahă să fie foarte cu alipire și credincioasă către nemeșii maghiari. Eu am credința, că Valahii sunt un popor, care are porniri bune și că e ușor de dresat (könnyen idomitható), care ar merita să fie împărțit de o îngrijire mai mare în ceea ce privește educațiunea“.

Dér pentru-ca să vadă cetitorii, ce părere are cartea milenară și despre boierii din România, lăsăm să urmeze aici în traducere rândurile referitoare la ei:

„Multe familii din România își caută aici un „sânge bun“, séu mângăiere după suferințe. Despre aceștia se pôte dice, că „cine a vădut un lup, a vădut pe toți lupii“. Boierii se asemănă toți în ceea ce privește gradul inferior al culturai spirituale, și ceea-ce îi face atât de egali între sine, este „starea lor retrogradă față cu spiritul timpului“, fiind mai toți de-opotrivă mărghinți în facultățile lor spirituale. La ei am vădut din nou adeverită experiența, că atât la indiviși, cât și la națiuni uniformitatea spirituală este mörte și stagnare morală; din contră cu cât „uniformitatea spirituală devine mai multilaterală“ (?!), cu atât mai mult creșce varietatea individuală, care treptat prin „progres înaintat“ (többre emelkedő haladásal) se pôte întinde la infinit. Boierii în contactul lor cu alții manifestă orecare finetă în conversație, asta nu se pôte tăgădui. În timpul din urmă se pôte observa la dânsii și un fel de spoielă de creșcere (némi neveltség „mázsa“), dér în cercurile lor familiare față cu supușii lor observă despotismul oriental, care ar merge până la tirănie, decât legile patriei noastre nu le-ar pune hotare curagiului lor de acasă. S'a întâmplat aici nu de mult, că boierul surprindându-și bucătarul cu necredința. Va condamnat la mörte, și tocmai făcea pregătiri să-l eșecute. Numai la intervenția serioasă a harnicului primar a renunțat la crudelul său plan (pg. 235)“.

Prin asemenea descrieri tendențioșe și insultătoare la adresa boierilor, adecă a clasei culte din România, care deși nu ca mai înainte, dér tot mai vine la băile din Săcuime, să-și caute de sănătate și să lase Săcuilor frumöse parale, asigurăm pe d-l Potsa Jozsef, fișpanul din Haromsec și președinte al comitetului, care a redactat cartea milenară, că de loc nu promovéză interesele Săcuimei!...

SCIRILE DILEI.

— 20 Ianuarie v

Trecerea poliției în resortul statului. „Hirszemle“ anunță, că proiectul de lege privitor la trecerea poliției în resortul statului, s'a pregătit deja și n'a mai rămas decât rezolvirea părții financiare a cestiunei. Ministrul de interne Coloman Szell a invitat toate orașele, ca să dea un conspect asupra cheltuelilor împreunate cu susținerea organelor polițienesci în cei dece ani din urmă.

„Advocați români și statua lui Kossuth.“ Din Arad li-se anunță foilor ma-

ghiare, că 33 advocați din Arad au făcut camerei advocațiale propunerea, ca să se voteze o mie corone pentru statua lui Kossuth Lajos, ce se va ridica în Arad în contra propunerii au protestat 7 advocați români. Protestul i-a turburat rău pe advocații maghiari și — după cum asigură „B. H.“ — se va deschide cercetare disciplinară contra subscriitorilor protestului. — „Függ. Magyarorszag“, spune, că advocații români, cari au protestat contra votării sumei din cestiune, sunt d-nii Francisc Hossu-Longin, Alexandru Hossu-Longin Dr. Iustin Pop (Deva), Dr. Silviu Moldovan Dr. Aurel Vlad (Orăștie) și Dr. Gavriil Suciu (Hațeg).

Serbarea zilei de 24 Ianuarie. Secțiunea Berlin a Ligei culturale a hotărît, ca să comemoreze ziua de 24 Ianuarie (Unirea Principatelor Române și a înființării Ligei) cu o deosebită solemnitate, la care vor fi invitați să participe, pe lângă colonia română, și mai mulți reprezentanți ai presei: germani, italieni, francesi și ruși, cum și studenți de diferite naționalități. Se va ține o conferință asupra însemnătății acestei zile, un discurs festiv de salut pentru străinii, un concert, la care au promis concursul și câte-va domnișore aflătoare în Berlin, și alți artiști, apoi urméză bal.

— Secția Bacău a Ligei a hotărît a serba ziua de 24 Ianuarie a. c. cu următorul program: I. În dimineața acelei zile cetățenii băcăoani se vor duce cu familiile lor la primăria orașului, de unde vor porni la catedrala Sf. Nicolae, unde se va oficia un Te-Daum. II. După amiazi la 2½ ore va avé loc în sala Ateneului conferința d-lui D. Pătrășcanu, profesor.

Serată la Curtea română. La finele lui Ianuarie st. v. se va da la palatul regal din Bucuresci o mare serată dansantă. La această serată vor fi invitate să ia parte peste 300 persoane din elita bucuresceană.

Francisc Kossuth și „Egyetértés“. În numărul său de la 1 Februarie „Egyetértés“ publică în frunte două scrisori schimbate între prim-redactorul său Fenyő Sandor și între Francisc Kossuth. Cel dintâiu solicită din nou colaborarea lui Fr. Kossuth la „Egyetértés“, ér acesta promite, că va colabora la diar. În același număr Fr. Kossuth scrie un articol prim în cestiunea proiectelor militare.

Banffy scrie înainte. În revista politică „Magyar Közélet“ baronul Desideriu Banffy scire un articol despre „dreptul electoral“. Banffy și dreptul electoral!

În procesul celor trei Slovaci s'a continuat pertractarea Sămbătă (ziua a șesa.) S'a încheiat ascultarea marturilor. Rechizitorul și apărarea se vor face mâne, Marți.

Alegere de deputat. În cercul electoral Zsambokreth, rămas vacant după mörtea lui Francisc Major, s'a făcut Vineri uouă alegere de deputat. A fost ales cu unanimitate baronul Kaas Ivor, cu program poporal.

O artistă română distinsă. D-șóra Valeria Oprîș, fiica directorului de poștă și telegraf Petru Oprîș din Cinci-biserici, a fost invitată nu de mult să-și dea concursul la un mare concert, pe care l'a dat archiducesa Isabella în saloanele palatului său din Pojun. D-șóra Oprîș, care este o distinsă violinistă, a ridicat mult nimbul acelu concert prin arcușul său fermecător, ér Archiducesa Isabella i-a trimis acum ca semn de înaltă recunoștință un prețios inel de diamant și o scrisore de mulțumire foarte măgulitoare. — După cum se aude, d-șóra Oprîș are de gând a face un turneu prin diferite orașe.

Desmintire. „Voința Națională“, organ al guvernului român, publică următoarea desmintire: „Adevărul“ reproduce, după un diar vienes scirea, că ministerul nostru de rășboiu ar fi făcut, la fabrica Krupp, o comandă de 450 tunuri cu tragere repede. Suntem autorizați a opune acestei invențiuni cea mai categorică desmintire“.

Nessi — concediat. Ministrul de rășboiu a primit renunțarea deputatului Paul Nessi la gradul de locotenent.

Abdicarea moștenitorului de tron saxon. Din Wiesbaden se anunță, că principele moștenitor al Saxoniei a renunțat la tron în favorul fiului său mai mare. O scire telegrafică din Dresda spune, că fama această nu corespunde de-ocamdată adevărului.

Bal în Blași. Joi în 12 Februarie n. se va da obicinuital bal filantropic în „Sala de Gimnastică“. Venitul curat este destinat pentru „fondul studenților bolnavi“. Comitetul aranjator: Dr. Ambrosiu Chețian președinte, Dr. Ioan Rațiu secretar, Octavian Bonfiniu cassar, Ioan Fodor controlor, Iacob Mureșianu, Octavian Prie, Flaviu C. Domșa, Gavrilă Precup, Emiliu Sabo, Eugen Pantea, Alexandru Ciura, Augustin Caliani, Ioan Băgăian. Inceputul la 8 séra. Prețul de intrare: de persoană 2 corone, de familie 4 corone.

Cununie. D-l Dumitru Fuiu și d-șóra Maria Rusu își vor serba cununia Duminecă în 26 Ianuarie st. v. 1903, la orele 11 din di în biserica sf. Adormiri din Brașovul-vechiu.

— D-l Ioan Tartia și d-șóra Valeria Filep își vor serba cununia în biserica gr. cat. din Cernesci, la 12 Februarie n.

Încă doi profesori evrei în învățământul român. Am mai amintit vara trecută despre numirea lui Strugurescu (Weintraub) profesor la liceu în România și încă a unui evreu, al cărui nume ne scapă. Acuma cetim un articol plin de durere semnat de domnul institutor din Iași, V. Săghinescu în „A. N.“ din Bucuresci, în care protesteză contra prejudiciului adus învățământului român prin menținerea la catedră a evreului Sinigaglia la școla comercială din Iași, precum și a lui Ales. Valeriu (Wexler), la liceul din Pomărla. Acest „Valeriu“ este frate cu faimosa Debora Wexler, care a fugit în America dimpreună cu Manoliu și cu miile Spiridoniei din Iași...

Ce face beția. Locuitorul Iosif Popovici din Toc, — spune „Drap.“ — a plecat deunădi la Soborșin să-și reguleze la banca de acolo un cambiu. La reîntorcere s'a abătut pe la birtul lui Lup, unde a bătut mult rachiu. Venind spre casă l'a cuprins somnul și a adormit la marginea drumului de țără. Familia l'a așteptat până la meșul nopții, dér vădënd, că nu mai vine, a plecat înaintea lui și l'a aflat mai mort în drum. Dus acasă, peste puțin timp a murit.

A fugit cu fiica vitregă. Traian Băncilă era funcționar privat în Bucuresci și trăia în cășătorie de vre-o 6 ani cu văduva lui Ioan Zărnoveanu, care era cu 15 ani mai bătrână decât Băncilă. Nevasta însă avea o fată frumösă de la bărbatul dintâiu. Tatăl vitreg începuse să-i făcă curte. Mama era gelösă din cale afară. Dilele acestea a fugit părechea amorösă ér Zărnoveanca-Băncilăie a rămas desপরাতা plângându-și bărbatul și fata.

Turbnrare într'o comună. În comuna Orlovat (comit. Torontal) a isbucnit zilele trecute o mare turburare din cauza notarului comunal. Poporul s'a resculat contra notarului Markucz, care fu suspendat și apoi éráși rehabilitat. Notarul s'a refugiat. Gendarmeria neputënd restabili ordinea, s'au chemat două compănii de soldați.

Lecții din limba francesă dá o profesöră diplomată de origine francesă, atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul foarte eștin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detalii în Villa Kertsch, séu la Redacția fôiei noastre.

Sciri locale.

Ultima repetiție de „Romană“, Măne, Marți în 3 Februarie st. n., se va face ultima repetiție de „Romană“ în sala albastră a Redutei. Inceputul la orele 8

séra. După această repetiție în curënd se va ține petrecerea proiectată de tinerimea română din Brașov. Despre această petrecere publicul nostru va fi înșciințat la timpul său.

Afacerea cu balul veteranilor. Sunt cunoscute peripețiile balului veteranilor, pe care îl interđisese poliția din cauza emblemelor tipărite pe biletele de invitare, și numai în ultimul moment îl permise. Poliția a transpus acum afacerea la judecătorie, cerënd pedepsirea avocatului Dr. Eugen Leményi, președintele societății veteranilor, pe motiv, că ar fi întrebuintat embleme străine.

Repaus de Duminecă la farmacii În ultima adunare a reprezentanței comunale a orașului Brașov s'a primit propunerea făcută de către magistrat în privința repausului de Duminecă a celor 5 farmacii din cetate. După concludul primit, de acuma înainte în fie-care Duminecă după amiazi (de la 1—9) va ține deschis, cu schimbul, numai una farmacie. Farmacia respectivă va trebui însă publicată înainte în toate foile locale, ér la ușile farmaciilor închise se va aplica o tăbliță cu inscripția, care va indica anume, care farmacie este deschisă în acea di. În casur de epidemie însă dispoziția această se va suspenda.

Conducător de tren, alienat. Conducătorul de tren în pensiune Nagy Gyula care nu de mult fusese liberat din institutul alienaților din Sibiu, a fost cuprins Sămbătă după amiazi éráși de vechea sa bôlă. După-ce a șdrobit totul în casă, a eșit pe stradă cu un cuțit mare în mână. Poliția numai cu mare greutate l'a putut prinde. Nenorocitul a fost internat la Petcuț, de unde va fi dus éráși la institutul alienaților.

Țole erariale vândute. Sergentul de poliție Ios. Dimeny a observat în timpul din urmă, că unii birjar au în trășurile lor țole erariale. Cercetând lucrul, a descoperit, că acele țole sunt cumpărate pe sub mână de la un sergent major c. și r. Vinderea se făcea prin mijlocirea unui birjar, în potriua căruia poliția a pornit cercetare, ér contra sergentului major s'a făcut arătare la autoritățile militare.

Desagi furăți. Nicolae Măngine din Bran s'a dus Vineri séra la jo cărciumă din apropierea gărei. Aici și-a pus jos desagi, în cari avea nisce haine, ér el a trecut în vecină la altă cărciumă. Când s'a întors, desagi nu mai erau nicăiri. Hainele aveau o valöre de 20 fiorin.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 1 Februarie. Tinerimea universitară a aranjat o mare manifestație cu conduct de torțe în onóra contelui Eugen Zichy care din cauza proiectelor militare a eșit din partidul liberal. În același timp tinerimea, spriginită și de partidul independist, a demonstrat viu și gălăgios contra proiectelor militare și contra guvernului. Poliția a luat din vreme măsură întinse pentru a înlătura turburări, cu tote acestea demonstrația în contra proiectelor n'a putut fi suprimată.

Paris, 1 Februarie. În cameră, la desbaterea budgetului armatei, referentul Maujon a declarat, că Franța nu renunță la nici o pretenșiune a ei. O armată tare e cea mai sigură garanție pentru republica democratică. Franța are ađi o armată de primul rang cu o rezervă, care e tot așa de puternică și mare ca și armata Germaniei. Franța trebuie să aibă un contingent de pace suficient în cazul unui rășboiu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga și lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, care se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) *Lascar Viorescu, O iconă a Moldovei din 1851* de Wilhelm de Kolzobue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este ađi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) *Poesii de Veronica Micle*, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) *Poesii complete* de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

7) *„Vrei să te iubescă bărbatu?“* Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

4) *Instrucțiunea gimnasticeii* în școlile de băieți și de fete. Cu 67 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu seamă pentru învățători.

5) *Originea monedelor* (a banilor) de M. C. Sufu, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) *Poesii de F. M. Stoenescu*. Este o carte mare de 252 pag. cu esterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

Călimdarul Plugariului.

A apărut și se poate procura de la tipografia A. Mureșianu — Brașov, „Călimdarul Plugariului“. Prețul, cu porto, 25 cr. (50 bani).

Acest călimdar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obișnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor și cele postale, scala timbrelor, Măsurile, târgurile din Ardeal și Ungaria și lista advoacăților români.

În partea literară vedem portretul bine reușit al repausatului episcop Mihail Pavel cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restituirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Să-l urmărim“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cinci într-o păstăie (poveste de Andersen), Lulăua lui moș Radu, Legenda pământului și a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănățene) de regretatul tânăr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este și în acest an bine reprezentată prin următoarele articole: „Dușmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea zomilor“ de A. Boldor, „Cauzele de ce sămănăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricacioase pomilor și viilor“, „Ce plătesce banul și cum îl cruțăm noi?“

După partea economică urmează pe mai multe pagini diferite „povești“, apoi „Diverse“ și în fine „Anecdote și Glume“.

Ca adaos sunt și anul acesta o mulțime de anunțuri.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

O farmacie

cu „fabricație și vândare de apă de sodă“, cum și o băcănie se vinde imediat.

Informațiuni la Administrație.

B-3. (825)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„LIPOVANA“, institut de credit și economii în LIPOVA.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Lipovana“ societate pe acții se invită la

a IX adunare generală ordinară,

ce se va ține în 19 Faur n. a. c. la 10 ore a. m. în localul institutului, opidul Lipova.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii pe al optelea an de gestiune.
2. Raportul comitetului de supraveghere.
3. Deciderea respective aprobarea bilanțului pe 1902; darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghere (§. 26 din statute).
4. Deciderea asupra întrebuițării profitului curat și fixarea dividendelor pe 1902 (§. 26 și 46 din statute).
5. Pertractarea eventualelor propunerii (§. 26 litera g din statute).

Domnii acționari, care voiesc a participa la adunarea generală, în conformitate cu § 16 din statute se avisază a depune la cassa institutului acțiunile înainte de deschiderea adunării generale.

Lipova, în 26 Ianuarie 1903.

Ales. Mocsonyi, m. p. președinte.

Contul bilanțului.

ACTIVE:		Coróne f.	PASIVE:		Coróne f.	
Cassa în numărar	12675	32	Capital	100000	—	
Escompt	735223	25	Fond de rezervă	42919	38	
Credite personale	33131	50	Fond de pensiuă	2968	—	
Credite cambiale cu acoperire hipot.	88198	48	Depunerii	5888	25 72	
Imprumut hipotecar	42570	—	Reescompt	169223	60	
Lombard	11489	50	Dividende pe 1899	32	—	
Efecte	2963	—	„ „ 1900	128	—	
Mobilier	1050	—	„ „ 1901	96	256	
Amortisare	105	945	Interese transitoare	10043	—	
Giro-Conto	304	51	Diverse conturi creditore	2045	81	
Cont-Curent	1071	68	Profit curat	20212	62	
Diverse conturi debitoare	7922	78			89	
		936495	02		936495	02

Profit și Pierderi

EȘITE:		Coróne f.	ÎNTRATE:		Coróne f.	
Interese de depunerii	29348	50	Interese:			
„ „ reescompt	10069	90	de escompt	62892	13	
„ „ cont curent	171	10	„ credite personale	3109	60	
Spese	2031	14	„ cambiale cu acop. hipot.	6600	80	
Salare, chirie, diverse	7504	—	„ imprumut hipotecar	2993	18	
Marce de prezentă	936	—	„ lombard	994	42	
Contribuțiune directă	6321	97	„ efecte	170	—	
10% dare după int. de dep.	2934	85	Provisiuni	2875	22	
Amortisare din mobilier	105	—				
Profit curat	20212	89				
		79635	35		79635	35

Lipova, 31 Decemvrie 1902.

Voicu Hamsea m. p., director executiv.

Ioan Dejenariu m. p., prim-comptabil.

Direcțiunea:

- I. Cimponeriu m. p., Dr. G. Popescu m. p., V. Dehelean m. p., P. Papp m. p.,
A. Ciugudean m. p., I. Crișan m. p.

Confrontându-se cu cărțile principale și auxiliare, le-am aflat esacte.

Lipova, 26 Ianuarie 1903.

Comitetul de supraveghere:

Teodor Ceontea m. p., Teodor Cosma m. p., Stefan Bordosiu m. p., Vasilie Bogoiu m. p., Terențiu Petroviciu m. p., președinte.